

Cartea Proverbelor

CONTEXT ISTORIC

IVAN MINO

Ce este Cartea Proverbelor?

Cartea Proverbelor din Biblie este o lucrare plină de înțelepciune practică, care oferă învățături valoroase despre viața morală, relațiile interumane și comportamentul înțelept. Face parte din Vechiul Testament și este considerată una dintre cărțile sapiențiale, alături de Iov și Eclesiastul. Proverbele sunt enunțuri scurte, dar profunde, care transmit principii morale și religioase într-un limbaj simplu și clar.

Tradițional, Cartea Proverbelor este atribuită regelui Solomon, care a domnit în Israel între 971 și 931 î.Hr. Conform unor pasaje biblice, Solomon nu doar că a scris unele dintre proverbe, dar a și colectat multe altele (Proverbele 1:1; 10:1), inclusiv proverbele adunate de oamenii regelui Ezechia (Proverbele 25:1). De asemenea, sunt incluse învățături din partea altor autori, precum „înțelepții” (Proverbele 22:17–24:22; 24:23–34), dar și oracolele lui Agur (Proverbele 30) și Lemuel (Proverbele 31).

Cartea este structurată în mai multe secțiuni distincte. Prima secțiune (Proverbele 1:1–9:18) reprezintă un apel la înțelepciune, în care se prezintă temele fundamentale ale învățăturii morale și religioase. În următoarele capitole, proverbele sunt organizate în perechi care înfățișează contraste între comportamentele celor înțelepți și ale celor nechibzuiți, subliniind importanța trăirii unei vieți corecte și drepte. Proverbele colectate de Ezechia (Proverbele 25–29) adaugă învățături suplimentare, iar secțiunile finale (Proverbele 30 și 31) conțin oracolele lui Agur și Lemuel, inclusiv descrierea unei soții ideale.

Una dintre temele cărții este „frica de Dumnezeu”, care este considerată începutul înțelepciunii (Proverbele 1:7). Acest concept subliniază că adevărata înțelepciune nu poate fi dobândită decât prin respectarea voii lui Dumnezeu. Înțelepciunea este văzută ca o virtute esențială pentru trăirea unei vieți pline de sens și moralitate. Proverbele recomandă excluderea păcatului, mândriei, minciunii și altor vicii, oferind în același timp îndrumări pentru a construi relații sănătoase cu cei din jur, inclusiv familia, prietenii și societatea în general.

Munca cinstită și responsabilă este o altă temă majoră a cărții. Proverbele încurajează o viață activă și productivă, avertizând asupra pericolelor lăcomiei și ale obiceiurilor dăunătoare. Cartea vorbește, de asemenea, despre căsătorie și familia ideală, subliniind rolul unei soții vrednice și înțelepte, care este descrisă în Proverbele 31:10–31.

Regele Solomon

După ce a moștenit regatul de la tatăl său, regele David, Solomon și-a înfrânt rapid dușmanii și a construit un imperiu comercial prosper, valorificând poziția strategică a Palestinei – un pod între Marea Mediterană și Marea Roșie, Asia și Africa. Cu ajutorul armatei și al negustorilor, el a creat o vastă rețea de porturi și rute comerciale terestre.

Biblia descrie domnia lui Solomon ca fiind de o splendoare fără precedent. Se spune că a avut o armată de 12 000 de cavaleriști și 1 400 de care, iar pentru plăcerea și prestigiul său, un harem de 700 de soții și 300 de concubine. Pentru a întări alianțele politice, Solomon s-a căsătorit cu fiicele și surorile regilor vecini, iar căsătoria sa cu fiica faraonului egiptean i-a asigurat controlul asupra orașului canaanit Ghezer. Relatarea biblică, conform căreia Solomon i-a oferit reginei din Saba „tot ce a dorit și a cerut“, a generat zvonuri ce au dăinuit timp de 3 000 de ani, afirmându-se că între dorințele reginei s-ar fi numărat și aceea de a avea un copil. Având în vedere că Saba era un regat prosper, care includea teritoriile actuale ale Etiopiei și Yemenului, acest episod reflectă abilitățile diplomatice ale lui Solomon.

Una dintre cele mai importante realizări ale lui Solomon, conform Bibliei, a fost construirea Templului, locul unde a fost adus Chivotul Legământului. Templul a fost o construcție magnifică, din piatră și lemn de cedru, cu un interior detaliat și un exterior acoperit cu aur, devenind un simbol al măreției divine. După șapte ani de muncă, templul a fost finalizat și a devenit cel mai sacru loc pentru evrei, având o importanță deosebită în religia iudaică. Templul construit pe Muntele Templului din Ierusalim este, de asemenea, un loc sacru pentru musulmani, fiind cunoscut sub denumirea de Haram al-Sharif.

Solomon a continuat să construiască la o scară impresionantă, ridicând orașe și forturi pe întregul teritoriu al imperiului său. A construit palate somptuoase pentru soțiile sale și a întărit apărarea Ierusalimului, iar în orașe a construit piețe care să încurajeze comerțul. De asemenea, a ridicat altare păgâne pentru a-i ajuta pe vizitatorii străini să se simtă bineveniți.

Cântecele lui Solomon (1 005 la număr) și proverbele sale, adunate în Cartea Proverbelor, reflectă înțelepciunea și geniul său. Un exemplu remarcabil al înțelepciunii sale a fost judecata față de două femei care pretindeau că sunt mamele aceluiși copil. Solomon a propus să împartă copilul în două, iar mama adevărată, recunoscând dreptul la copil, a renunțat la pretenția sa, lăsându-l să fie salvat.

Se spunea că Dumnezeu i-a dăruit lui Solomon darul de a înțelege limbajul păsărilor și al furnicilor, precum și puterea de a stăpâni vântul și forțele naturii. În tradițiile islamice și în Biblie, Solomon este descris ca având un covor fermecat și un inel magic, Pecetea lui Solomon, care îi ofereau puterea de a comanda demonii. Conform unor povești persane și arabe, ce au fost consemnate în „O mie și una de nopți“, Solomon era vrăjitorul care a capturat djinnii (spiritele) și i-a închis într-un recipient pe care l-a aruncat în mare.

Totuși, regatul său prosper a avut un preț. Solomon a impus taxe foarte mari asupra poporului său, iar acest „exces imperial“ a dus la nemulțumiri. După moartea sa, regatul unit s-a divizat în două regate rivale – Israel și Iuda, aceasta fiind văzută drept pedeapsa lui Dumnezeu pentru încălcarea legământului făcut de Solomon.

LEGENDĂ HARTA 3

- Hotarele triburilor în vechime
- Hotarul dintre Iuda și Israelul de Nord, după anul 950 î.H.

LEGENDĂ HARTA 4

- Hotarele imperiului în perioada cea mai glorioasă
- Territoriul cucerit de David
- Împărăția în perioada cea mai glorioasă a domniei lui Saul

Bibliografie

Hărți Biblice

Biblia VDC

Vos, F., Howard, *Obiceiuri și Tradiții din Vremurile Biblice*, Oradea, Editura Casa Cărții, 2021

Montefiore, Simon, Sebag, *Titani ai istoriei*, București, Editura Litera, 2019